

Vlaanderen
verbeelding werkt

**RECHTEN
ALS OUDER MET
EEN KIND IN DE
JEUGDHULP**

WAT IS JEUGDHULP?

Iedereen zit wel eens met een vraag of heeft hulp nodig. Minderjarigen voelen zich bijvoorbeeld niet goed in hun vel of hebben een handicap en hebben daardoor zorg en begeleiding op maat nodig.

Kinderen en jongeren met problemen, vragen of nood aan ondersteuning en zorg op maat (bijvoorbeeld bij een handicap), kunnen terecht bij professionele hulp. Die hulp beperkt zich niet alleen tot de minderjarige zelf, maar richt zich vaak ook tot jou als ouder, opvoedingsverantwoordelijke of een persoon in hun omgeving. Jeugdhulp is een verzamelnaam voor hulp die kinderen en jongeren en hun netwerk kunnen krijgen in Vlaanderen.

Onder jeugdhulpverlening wordt alles verstaan wat daarbij komt kijken: kennismaking en onthaal met de hulpverlener, opvang, informatie en advies, bemiddeling bij conflicten, verzorging, begeleiding, enzovoort. Ook een verblijf in een voorziening hoort bij de jeugdhulpverlening, van opname tot ontslag, plus nazorg.

RECHTEN IN DE JEUGDHULP

Elk kind of jongere in de jeugdhulp heeft rechten. Dus ook jouw kind of jongere. Het is voor jou dan ook belangrijk om te weten:

- > Wat die rechten zijn.
- > Wat deze rechten betekenen voor jou als ouder.
- > Hoe je jouw kind kan helpen beschermen.
- > Wat je kan ondernemen als die rechten in het gedrang zouden zijn.

Ook als ouder van een kind of jongere in de jeugdhulp heb je bepaalde rechten. Lees verder om jouw rechten als ouder en die van je kind in de jeugdhulp te ontdekken.

WAAR ZIJN DEZE RECHTEN VAN TOEPASSING?

De rechten worden gebruikt in het volledige hulp- en begeleidingsaanbod dat onder het toepassingsgebied van jeugdhulp en van het jeugddelinquentierecht valt.

Het gaat onder andere over: de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB), de Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW), de diensten en organisaties van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH), de pleegzorg, de diensten en organisaties van Opgroeien (onder meer Ondersteuningscentra Jeugdzorg, de Vertrouwenscentra Kindermishandeling, Sociale Diensten Jeugdrechtbank, de Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning, de organisaties voor bijzondere jeugdzorg, de Centra voor Integrale Gezinszorg, de Gemeenschapsinstellingen en het Vlaams Detentiecentrum) en de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG).

Deze rechten gelden dus bijvoorbeeld niet op school, bij zorgleerkrachten of bij privé therapeuten.

DRIE BELANGRIJKE REGELS WANNEER JE HULP KRIJGT

1. Het belang van jouw kind

Het belang van je kind of jongere moet altijd voorop staan wanneer keuzes worden gemaakt in de jeugdhulp. Iedereen moet dus steeds proberen te doen wat het beste is voor je kind of jongere.

Als professionals kijken wat er in het belang is van de minderjarige, dan moet er ook gekeken worden naar de mening en de verantwoordelijkheden van jou als ouder, zolang je nog ouderlijk gezag hebt, of andere personen die volgens de wet verantwoordelijkheden hebben ten aanzien van de minderjarige.

Is er sprake van een belangenconflict tussen ouders/opvoedingsverantwoordelijken en het kind, dan zullen hulpverleners daarover in de eerste plaats in gesprek gaan met de betrokkenen (ouders/opvoedingverantwoordelijken en/of de minderjarige) om tot een overeenkomst te komen. Hierbij blijft het belang van het kind richtinggevend en doorslaggevend. Wat juist 'het belang van het kind' is, hangt vaak af van de situatie.

2. Gelijke rechten voor iedereen

Elk kind en elke jongere in de jeugdhulp heeft gelijke rechten.

Er mag geen discriminatie zijn op basis van genderidentiteit, ras, huidskleur, taal, geloof, handicap, inkomen, gezondheid, verblijfsstatuut, seksuele geaardheid, of wat dan ook.

3. Bekwaamheid: wat mag je kind wel en niet zelf beslissen?

Alle kinderen en jongeren kunnen hun rechten in de jeugdhulp normaal gezien zelf gebruiken, zonder steun van hun ouders.

Voor **drie specifieke rechten** moet een minderjarige bekwaam zijn om die zelf en zelfstandig (zonder toestemming van ouders of opvoedingsverantwoordelijke) te mogen uitoefenen. Die rechten gelden dus alleen voor bekwame meerderjarige cliënten en voor bekwame minderjarigen.

- Het recht om in te stemmen met de buitengerechtelijke jeugdhulp. Tenzij een jeugdrechter hier anders over beslist.
- Het recht om niet tegen de wil gescheiden te worden van de ouders. Enkel de rechter kan dit beslissen.
- Het recht op toegang tot het dossier.

Wanneer is een minderjarige bekwaam?

- Minderjarigen zijn '**bekwaam**' wanneer ze zelf weten wat in hun belang is én als ze kunnen inschatten wat de gevolgen zijn van hun beslissingen.
- In de jeugdhulp gaat men ervan uit dat minderjarigen bekwaam zijn **vanaf 12 jaar**.

In een concrete situatie kan het gebeuren dat een hulpverlener de bekwaamheid van een minderjarige anders inschat.

- Wanneer de hulpverlener een + 12-jarige als onbekwaam inschat, moet die dat kunnen aantonen en motiveren in het dossier van de jongere.
- Kinderen die jonger zijn dan 12 jaar kunnen uitzonderlijk ook als bekwaam worden beschouwd. Ook die beslissing moet genoteerd en gemotiveerd worden in het dossier.

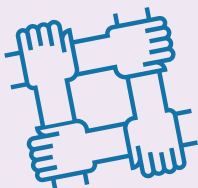
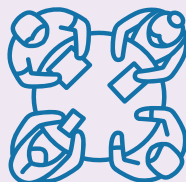
JE RECHTEN ALS OUDER EN VAN JE MINDERJARIGE IN DE JEUGDHULP

In de jeugdhulp heb je allerlei rechten.
Ze vertellen je wat je allemaal precies kan
en mag tijdens de hulpverlening.

Hierna sommen we al jouw rechten
in de jeugdhulp op als ouder of
opvoedingsverantwoordelijke, alsook die
van je kind.

1 RECHT OP HULP (BINNEN HET BESCHIKBARE JEUGDHULPVERLENINGSAANBOD)

- Als je kind hulp nodig heeft, moet deze die hulp ook krijgen om hun welzijn, hun gezondheid en hun verdere ontplooiing te bevorderen.
- Is je kind niet in staat om zelf hulp te vragen, dan kan jij als ouder of opvoedingsverantwoordelijke dat doen. Ook wanneer je vindt dat er echt hulp nodig is voor je kind, en je kind vindt dat zelf niet, kan je een vraag stellen tot jeugdhulp.
- Als ouder heb je recht op ondersteuning bij de opvoeding van je kind.

Als je kind bijvoorbeeld in een pleeggezin gaat wonen, krijg je de ondersteuning van een pleegzorgbegeleider. Een begeleider is iemand waarmee je kan praten over hoe de samenwerking loopt, over je wensen en je klachten. Elke begeleider heeft beroepsgeheim. Dat wil zeggen dat die niet zomaar aan iedereen mag doorvertellen wat jij hun verteld hebt.

- Als er onenigheid is over wat de beste hulp is, dan kan je een bemiddeling aanvragen.

Bemiddeling is gratis, vrijwillig en neutraal. Om breuken in de hulpverlening te vermijden, kunnen zowel jongeren en ouders als hulpverleners een beroep doen op een onafhankelijke bemiddelaar. Samen met de betrokkenen ontknoopt die het conflict, zodat de hulpverlening terug op gang kan komen.

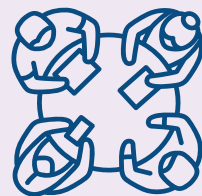
2 RECHT OP DUIDELIJKE EN ZO VOLLEDIG MOGELIJKE INFORMATIE

- Heldere communicatie houdt rekening met de leeftijd, het ontwikkelingsniveau, de geestelijke toestand, een mogelijke handicap, de persoonlijkheid en vroegere ervaringen van je kind of jongere. Het spreekt voor zich dat een gesprek met een kleuter anders verloopt dan met een tiener. Anderstalige kinderen hebben recht op informatie in een taal die ze begrijpen.
- Als ouder heb je ook recht op duidelijke informatie. Je moet in staat zijn om je ouderlijk gezag uit te oefenen en beslissingen te nemen over de opvoeding van je kind. Daarom heb je ook recht op duidelijke informatie (in een taal die je begrijpt) over:
 - de hulp die je kind krijgt
 - de verschillende mogelijkheden die er zijn
 - wat er van jou verwacht wordt.
- Wordt de dagelijkse zorg van de minderjarige opgenomen door een opvoedingsverantwoordelijke, dan heeft die natuurlijk ook recht op de informatie die van belang is om de minderjarige zo goed mogelijk te ondersteunen.

Beroepsgeheim en vertrouwelijke informatie

- Recht op informatie betekent echter niet dat de hulpverlener alles wat een minderjarige deze vertelt, tegen de ouders of opvoedingsverantwoordelijken kan zeggen. De hulpverlener is immers gebonden door het beroepsgeheim.
- Alles wat de hulpverlener verneemt naar aanleiding van de hulpverlening is vertrouwelijk en mag niet besproken worden met iemand anders dan de cliënt of diegene die de informatie doorgaf. Wat minderjarige cliënten vertellen is dus vertrouwelijk en kan niet zomaar besproken worden met derden, ook niet met jou als ouder of opvoedingsverantwoordelijke.
- Wanneer een kind **onbekwaam** is, mag een hulpverlener alleen vertrouwelijke informatie doorgeven aan de ouders of opvoedingsverantwoordelijken wanneer dit 'in het belang van het kind' is én wanneer dat nodig is voor de opvoeding van het kind.
- Is de minderjarige **bekwaam**, dan mag een hulpverlener enkel vertrouwelijke informatie doorgeven aan de ouders of opvoedingsverantwoordelijken als zij moeten meebeslissen over de jeugdhulp of wanneer er sprake is van een noodtoestand en de ouders of opvoedingsverantwoordelijken die noodtoestand mee kunnen helpen stoppen.

3 RECHT OP INSpraak, PARTICIPATIE EN REGELMATIGE OPVOLGING

- Elk kind of jongere die hulp krijgt, heeft recht op inspraak. Hoe meer deze betrokken wordt bij de hulp die deze krijgt, hoe beter.
- > Kinderen en jongeren, al of niet bekwaam, mogen **altijd hun mening geven** over de hulp die ze krijgen. Ze mogen er ook altijd over meepraten en vragen om bij te sturen. Als ze bekwaam of meerderjarig zijn, mogen ze meebeslissen.
- > In een voorziening heeft een minderjarige inspraak over de praktische organisatie.
 - Voorbeelden zijn het huishoudelijk reglement of de afspraken in de leefgroep.
- > Als een kind of jongere niet in staat is om een eigen mening te formuleren, moet daarbij ondersteuning geboden worden.

- Ook als ouder mag je steeds je **mening** geven over de hulp die je minderjarige krijgt. Als je kind onbekwaam is, of als de hulpverlening zich ook tot jou richt, heb je het recht om de geboden jeugdhulp **aan te nemen of te weigeren**. Als de hulpverlener vindt dat de hulp noodzakelijk is, en je deze weigert, kan de hulpverlener wel stappen ondernemen.

- Verder heb je als ouder recht op **regelmatige opvolging** van je jeugdhulptraject. Regelmatig heb je een gesprek met de hulpverlener of consulent van jouw kind over de geboden hulp. Bij die evaluatie kan ook jij steeds je mening geven.

Wanneer een situatie te complex is of er geen overzicht meer is over de situatie, kan je een **cliëntoverleg** aanvragen. Hierbij komen alle betrokkenen (de jongere, de ouders en eventueel andere belangrijke mensen uit de omgeving) samen rond de tafel met de hulpverleners.

De bedoeling is om concrete afspraken te maken over wie wat zal doen in de hulpverlening, zodat het geheel duidelijker wordt en meer is afgestemd.

Elke pleegzorgdienst heeft bijvoorbeeld een participatieraad, waarin pleegkinderen, pleeggasten, pleeggezinnen, gastgezinnen en ouders samen met elkaar in gesprek gaan. Ze denken na over hoe iedereen nog beter ondersteund kan worden en hoe de samenwerking nog vlotter kan verlopen.

4 RECHT OP RESPECT VOOR HET FAMILIELEVEN

- Je kind heeft altijd het recht om bij hun familie te blijven wonen, tenzij dat niet in hun belang is.
- Als er problemen zijn in het gezin of er is nood aan specifieke zorg en ondersteuning, moeten jullie hulp krijgen. Meestal blijft je kind thuis wonen en krijgen jullie de nodige hulp. Maar dat is niet altijd mogelijk.
 - > Soms valt de opvoeding van kinderen te zwaar voor de ouders of is er nood aan specifieke ondersteuning. Jullie kunnen vragen om de zorg voor de kinderen te delen met een pleeggezin, voorziening of organisatie voor personen met een handicap (bv. MFC). Jullie blijven altijd de eerste verantwoordelijke voor de opvoeding van je kind.
 - > Sommige ouders verwaarlozen of mishandelen hun kind. Dan is het niet altijd 'in het belang van het kind' om thuis te blijven wonen. Een jeugdrechter kan beslissen dat de minderjarige even niet thuis kan of mag wonen.
- Bekwame minderjarigen en jongvolwassenen tot 25 jaar moeten akkoord gaan met een verblijf in de jeugdhulp. Zij kunnen niet uit hun gezinswoning worden weggehaald zonder hun instemming. Alleen de jeugdrechter kan een minderjarige gedwongen uit huis plaatsen.
- Een kind of jongere die in een pleeggezin of een voorziening verblijft, heeft recht op persoonlijk contact met de ouders, (half)broers, (half)zussen en met vrienden.
- De minderjarige, met nadruk op de niet-begeleide minderjarige vreemdeling, heeft het recht om hulp te krijgen in de zoektocht naar informatie over de situatie van familieleden of andere personen die belangrijk zijn voor de minderjarige.

5 RECHT OP EEN ZORGVULDIG BIJGEHOUDEN EN VEILIG BEWAARD DOSSIER

- Je kind of jongere heeft recht op een zorgvuldig bijgehouden en veilig bewaard dossier. Het dossier wordt samengesteld door de hulpverlener(s).

In het dossier kunnen gegevens staan over:

- > het kind of de jongere zelf
 - > de hulp die deze krijgt
 - > het gezin
 - > andere mensen die in het dossier betrokken zijn.
- Vaak bevat een dossier gegevens over de gezondheid van het kind of de jongere. Die worden doorgegeven of genoteerd door een dokter, een psychiater of een andere gezondheidswerker. Die gegevens worden apart bijgehouden en vallen onder de wet Patiëntenrechten. De toegangsregeling tot deze gegevens is vrijwel gelijk aan die van de dossiers in de jeugdhulp, met strikte regels rond inzage en bescherming van de privacy.

- De bekwame minderjarige (én de meerderjarige cliënt), en als de minderjarige dit wenst, ook de vertrouwenspersoon, heeft toegang tot het dossier voor:
 - > Gegevens die enkel de minderjarige betreffen
 - > Gegevens die zowel de minderjarige als derden betreffen
 - > Gegevens over het netwerk van het kind: gegevens over de ouders, de opvoedingsverantwoordelijken, de personen die met de minderjarige samenwonen op het moment dat de minderjarige om toegang tot het dossier vraagt.

Voorbeeld

De 17-jarige Sophie is onverwacht zwanger geraakt en er waren veel conflicten thuis omdat ze haar kindje wilde houden. Sinds ze bevallen is, verblijft Sophie dan ook in een centrum voor integrale gezinszorg (CIG).

Wanneer Sofie haar dossier wil inkijken in het CIG heeft ze, omdat ze bekwam is, toegang tot informatie over zichzelf, én over zichzelf in relatie met haar ouders en broers, én over haar baby. Haar ouders hebben alleen toegang tot de informatie over henzelf.

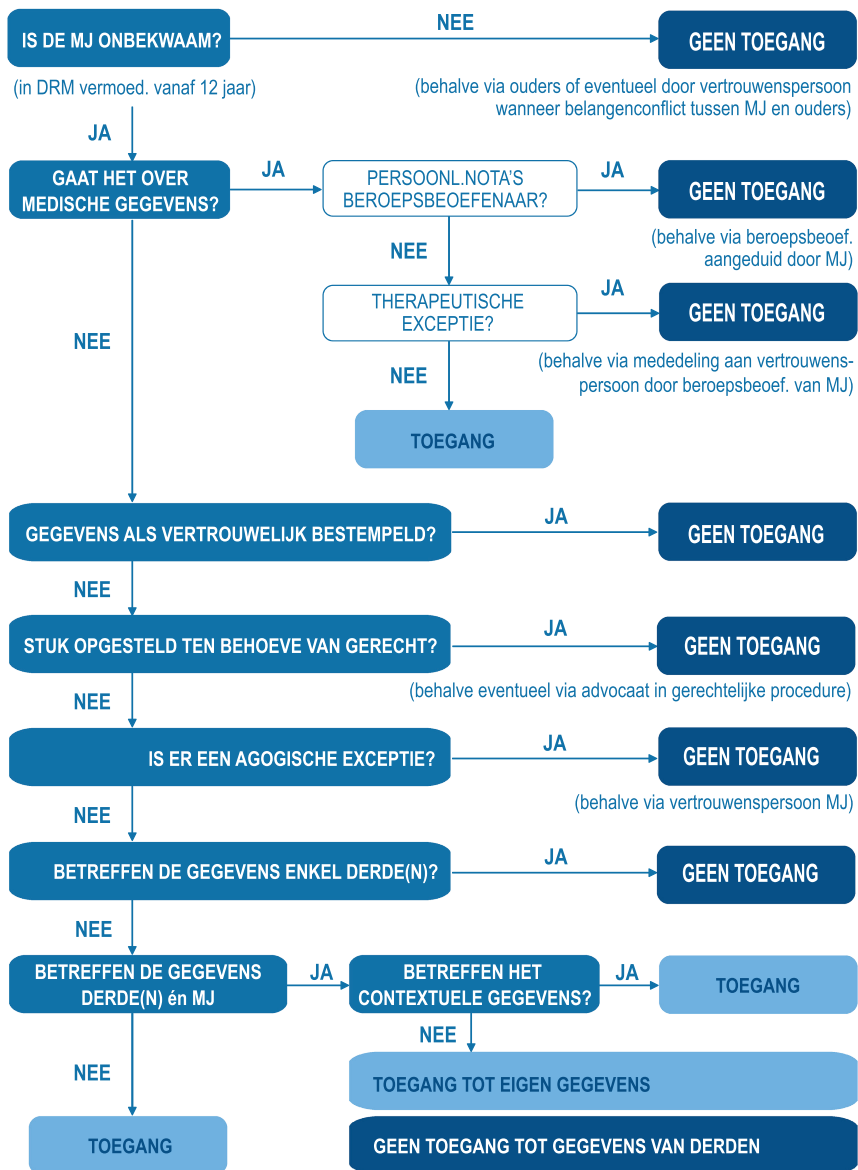
- Iedereen die in het dossier voorkomt, heeft het recht om hun gegevens te laten **verbeteren** of zaken **toe te voegen**. Zo kan je kind, jongere of jij als ouder altijd aan de hulpverlener vragen om het dossier bij te werken.

- Als ouder hebt je het recht om bepaalde gegevens van het jeugdhulpdossier in te kijken. Daarbij gaat het vooral over je eigen gegevens.
Als je, onder toepassing van je ouderlijk gezag, toegang vraagt tot het dossier van jouw **onbekwame** kind, dan gelden dezelfde toegangsregels als voor bewame minderjarigen met **vier** belangrijke **verschillen**:
 1. Je hebt **wel** recht op informatie waarvan de hulpverlener denkt dat het niet in het belang van het kind is om die informatie te hebben (agogische exceptie).
 2. Je hebt **geen** toegang tot alle gegevens over het netwerk van het kind, maar alleen over de gegevens die jezelf en je kind betreffen.
 3. Je hebt **geen** toegang tot gegevens waarvan je kind heeft aangeduid dat ze vertrouwelijk zijn.
 - Ongeacht de leeftijd of bekwaamheid heeft je kind het recht om dingen die deze vertelde als vertrouwelijk te laten bestempelen. Hierdoor zijn die gegevens niet toegankelijk noch voor jou als ouder, noch voor de andere personen van het cliëntsysteem.
 4. Als er **conflict** is tussen jouw belangen en die van je kind, zal je het toegangsrecht niet mogen uitoefenen, maar zal de vertrouwenspersoon van je kind dat doen.

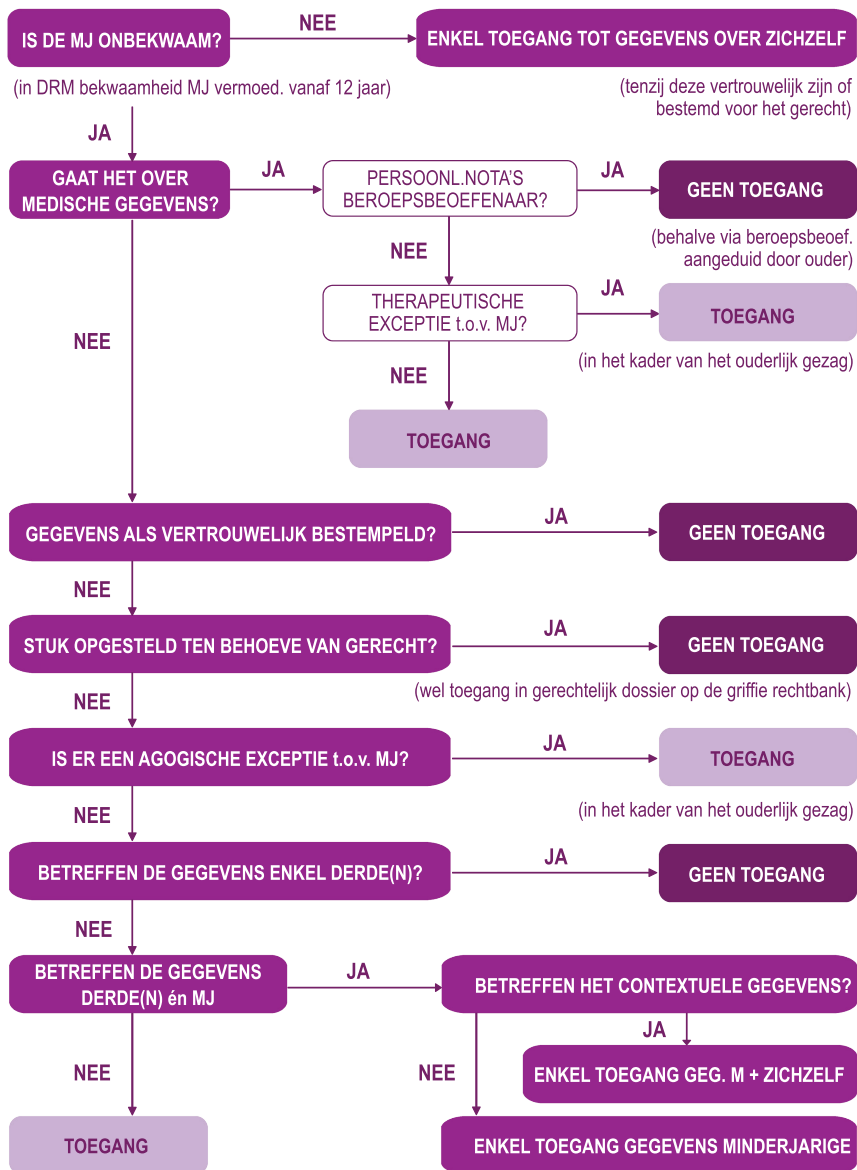
Voorbeeld: De 9-jarige Katrijn verblijft tijdelijk in een centrum voor kinderzorg en gezinsondersteuning (CKG) omdat haar mama de zorg over Katrijn even niet aankan. Haar ouders zijn gescheiden. De papa van Katrijn wil graag dat Katrijn bij hem en zijn nieuwe vriendin komt wonen. Hij wil meer informatie over de situatie van Katrijn bij haar mama zodat hij die kan gebruiken in zijn rechtszaak m.b.t. de verblijfsregeling van Katrijn.

Katrijn kan haar dossier niet zelf inkijken omdat ze onbekwaam is. De papa van Katrijn kan, als wettelijke vertegenwoordiger van Katrijn, haar dossier inkijken in haar plaats. Hij heeft hierbij enkel recht op informatie over Katrijn, en over Katrijn in relatie tot zichzelf. Hij heeft geen recht op informatie over Katrijn in relatie tot haar mama. Voor de mama van Katrijn geldt hetzelfde: zij kan informatie bekijken over Katrijn, en over Katrijn in relatie tot zichzelf.

TOT WELKE GEGEVENS HEBBEN **MINDERJARIGEN** TOEGANG?

TOT WELKE GEGEVENS HEBBEN **ouders** VAN MINDERJARIGEN TOEGANG?

6 RECHT OP DE BIJSTAND VAN EEN VERTROUWENSPERSOON

- Als je kind hulp zoekt of krijgt, mag die zich altijd laten vergezellen en ondersteunen door een vertrouwenspersoon naar keuze. Die persoon zet altijd het **belang** van je **kind voorop**. Je kind kiest zelf en mag dus niet onder druk gezet worden om iemand te kiezen. Ook bepaalt deze zelf waarbij de vertrouwenspersoon ondersteuning biedt.
- Niet iedereen mag bijstand verlenen aan je kind. Het moet iemand zijn die:
 - > meerderjarig is, en
 - > niet betrokken is bij de jeugdhulpverlening, en
 - Als ouder kan je dus niet de vertrouwenspersoon van je kind zijn
 - > die beschikt over een kopie uit het strafblad (beter bekend als een bewijs van goed gedrag en zeden, model 2).
- **Ook als ouder** heb je het recht op een vertrouwenspersoon. Deze persoon mag je vergezellen naar alle contacten met jeugdhulpverleners. Een vertrouwenspersoon kan je ondersteunen bij het uitoefenen van je rechten als ouder.
- Je kiest zelf een vertrouwenspersoon. Deze persoon is in de eerste plaats iemand bij wie jij je goed voelt en met wie je een vertrouwensband hebt. Je hebt het recht om een vertrouwenspersoon mee te nemen, maar het is **geen verplichting**.
- Je vertrouwenspersoon moet aan enkele **voorwaarden** voldoen:
 - > moet meerderjarig zijn
 - > mag niet betrokken zijn bij de (lopende) jeugdhulpverlening
 - > beschikt over een kopie uit het strafblad (model 2)
 - > is niet de vertrouwenspersoon van je kind of jongere.

7 RESPECT VOOR JE PRIVACY

- Je kind of jongere heeft recht op
 - > een eigen overtuiging over politiek, filosofie, ideologie of geloof
 - > een eigen seksuele geaardheid en genderidentiteit.
- Consulenten en hulpverleners hebben **beroepsgeheim** en moeten gegevens over jou, je kind en je familie discreet behandelen. Hulpverleners mogen slechts uitzonderlijk informatie doorgeven aan externen als dat in het belang is van het kind.
- Een hulpverlener of consulent moet rekening houden met je **leefsituatie** en **respect** hebben voor je **normen, waarden en overtuigingen**.
Recht op respect voor het familieleven betekent ook dat jij als ouder recht hebt op ondersteuning en begeleiding. Dat geldt ook als je kind in de jeugdhulp verblijft. Je blijft immers de eerste verantwoordelijke voor de opvoeding van je kind.
- Ook opvoedingsverantwoordelijken hebben natuurlijk recht op ondersteuning en begeleiding. Ze hebben hierbij o.a. recht op respect van hun eigen waarden en hun eigen opvoedingsstijl.
- Bij **pleegzorg** wordt het ouderschap gedeeld.
Dat wil zeggen dat pleegzorgers je kind niet van je willen afpakken. Je blijft in principe het recht hebben om opvoedingsbeslissingen te nemen en om contact te hebben met je kind. De pleegzorgdienst of de jeugdrechter werkt daarom een bezoekenregeling uit over hoe en waar je je kind kan zien. Het is belangrijk voor je kind dat je je houdt aan die afspraken.

8 RECHT OP EEN MENSWAARDIGE BEHANDELING

- Hulpverleners en pleegzorgers moeten je kind of jongere helpen opgroeien en ontwikkelen. Ze moeten hen altijd goed behandelen. Ze mogen de minderjarige **nooit op een onmenselijke of vernederende manier behandelen of straffen**.
- Als je kind een bepaalde afspraak niet heeft nageleefd, moeten hulpverleners dit met hen bespreken en zoeken naar een oplossing. Ze kunnen hen ook **straffen als dat noodzakelijk is**. Die straf moet voldoen aan volgende regels:
 1. Er wordt altijd eerst ingezet op dialoog, bemiddeling of herstel.
 2. Elke handeling houdt rekening met de leeftijd, de ontwikkeling en de persoonlijkheid van je kind.
 3. Elke handeling houdt rekening met de situatie en het traject van je kind en gebeurt zo veel als mogelijk in gesprek met je kind.
 4. Elke handeling staat in verhouding met het gedrag dat je kind stelde en er wordt altijd gekozen voor de handeling die het minst ingrijpend is.
 5. Elke handeling wordt beoordeeld op zijn eerlijkheid en rechtvaardigheid.
 6. Elke handeling moet goed zijn voor de ontwikkeling van je kind en mag geen traumatisch effect hebben.

- Binnen de jeugdhulp mogen sommige straffen **nooit** opgelegd worden:
 - > Lichamelijke straffen zoals slaan, schoppen, knijpen, bijten, krabben ...
 - > Geestelijk geweld zoals schelden, dreigen, kleineren, pesten ...
 - > Volledige maaltijden afnemen
 - > Een volledige groep straffen
 - > Inhouden van zakgeld als je kind daar recht op heeft
 - > Straffen door de jongeren af te zonderen of te fixeren als dat niet nodig is voor de veiligheid.

- Volgende maatregelen mogen niet als straf, maar kunnen wel om de veiligheid van je kind te vrijwaren of door de jeugdrechter opgelegd worden.
 - > Tijdelijke onthouding of beperking van bezoek.
 - > De minderjarige overplaatsen naar een andere voorziening of andere leefgroep.

9 RECHT OM KLACHT IN TE DIENEN

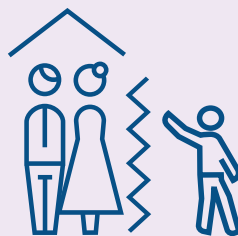
Elk kind of elke jongere heeft het recht om bij de jeugdhulp een klacht in te dienen over:

- de hulp die ze krijgen
- de levensomstandigheden in de voorziening
- het feit dat de rechten in de jeugdhulp niet nageleefd worden.

Ook jij als **ouder of opvoedingsverantwoordelijke** kan hierover een klacht indienen. Dat kan bij de organisatie waar je kind hulp ontvangt.

Vind je dat er niets verandert, dan kan je met je klacht ook terecht bij:

- Het **kinderrechtencommissariaat**:
 - > tel. 0800 20 808
 - > klachtenlijn@kinderrechten.be
- Het **Opgroeipunt**:
 - > tel. 078 17 00 00
 - > www.opgroeien.be/opgroeipunt
- Het **VAPH klachtenteam**:
 - > tel. 02 249 35 00
 - > www.vaph.be/hebt-u-een-klacht

10 WAT ALS EEN MINDERJARIGE NIET THUIS KAN OF MAG WONEN? (RESIDENTIËLE HULPVERLENING)

Als er problemen zijn in je gezin of jullie hebben nood aan zorg en ondersteuning, moeten jij en je kind hulp krijgen. Jullie krijgen die hulp best thuis. Maar dat is niet altijd mogelijk.

- Soms valt de opvoeding van kinderen te zwaar voor de ouders of is er nood aan specifieke ondersteuning. Jullie kunnen vragen om de zorg voor de kinderen te delen met een pleeggezin, voorziening of organisatie voor personen met een handicap (bv. MFC). Jullie blijven altijd de eerste verantwoordelijke voor de opvoeding van je kind.
- Sommige ouders verwaarlozen of mishandelen hun kind. Dan is het niet altijd 'in het belang van het kind' om thuis te blijven wonen. Een jeugdrechter kan beslissen dat de minderjarige even niet thuis kan of mag wonen.

Als je kind (semi)residentiële hulpverlening krijgt, dan heeft deze net als alle andere kinderen het recht om zo gewoon mogelijk op te groeien.

Daarom heeft je kind ook recht op ...

1 Onderwijs, vrije tijd, sporten en werken

- Je kind heeft het recht om naar **school** te gaan en te leren, net als andere kinderen en jongeren. Het liefst kan je kind naar de vertrouwde school. Soms kan dat niet, dan moet je kind les krijgen in (de buurt van) de voorziening. De les in de voorziening moet zoveel mogelijk aansluiten op het onderwijs dat je kind of jongere volgde, zodat die niets mist.
- Je kind heeft elke dag recht op **vrije tijd**. Daarin mag die zelf kiezen wat die wil doen. Je kind kan alleen spelen of samen met anderen. Binnen of buiten, en kan van alles doen zoals sporten, tekenen, knutselen, lezen of gewoon relaxen.
 - Uitzondering: Als je jongere in het Vlaams Detentiecentrum verblijft, gebeuren de activiteiten binnen het centrum.
- Een jongere heeft het recht om vanaf 15 jaar te **werken** en om zelf een job te kiezen. Die moet wel passen bij de regels en organisatie van de voorziening waarin de jongere verblijft. De jongere mag alleen werken buiten de schooltijd en de tijden van de beroepsopleiding.

2 Verblijf in een individuele kamer

- Als je kind in een voorziening woont, verblijft die meestal in een individuele kamer die het kind zelf mag inrichten. In de toekomst wordt dat zelfs verplicht.

3 Eigen kleren en spullen

- Je kind mag eigen kleren en spullen hebben.
- Soms kunnen bepaalde voorwerpen of kledij verboden worden. Dat is zo als deze gevaarlijk zijn of als ze het moeilijk maken om samen te leven (bv. wapens of drugs).

4 Privacy: regels rond het doorzoeken van de kledij, persoonlijke bezittingen en kamer

- > Niemand mag zonder toestemming van je kind hun kleding of bezittingen controleren of hun kamer doorzoeken.
- > Hulpverleners mogen de kamer wel binnengaan om toezicht te houden (bv. om te poetsen).
Hierbij mogen ze geen spullen controleren.

- > Wanneer mogen hulpverleners de kleding, kamer of spullen **wel** controleren?
 - Met de uitdrukkelijke toestemming van je kind of jongere.
 - In noodtoestand: wanneer er een ernstig en onmiddellijk gevaar is voor de minderjarige of anderen in de voorziening en men dit gevaar alleen kan aanpakken door de privacy te schenden. Bijvoorbeeld bij sterke vermoedens dat iemand zelfmoord gaat plegen.
- > Alleen in een gemeenschapsinstelling, een voorziening veilig verblijf, GES+ en in het Vlaams Detentiecentrum kunnen hulpverleners de kleding, spullen en kamer controleren.
Dat mag alleen als ze er een goede reden voor hebben en als het nodig is voor de veiligheid van je kind of anderen.

- > Wat mogen hulpverleners **nooit** doen?
 - Het aangekleed of naakt lichaam met de hand aftasten of het ontkleed lichaam bekijken. Enkel de politie mag dat uitzonderlijk doen.
 - Een algemene wekelijkse of dagelijkse doorzoeking van de kamer in de voorziening.

5 Bezoek

- > In afspraak met de voorziening mag je kind of jongere zelf kiezen wie er op bezoek komt en met wie deze omgaat.
- > Het recht op persoonlijk contact is niet absoluut. De hulpverlener kan uitzonderlijk een kind of jongere verbieden om iemand te zien als die vindt dat dit een gevaar voor de minderjarige betekent. Dit is alleen in afwachting van een beslissing van een rechter of in een gemeenschapsinstelling.

6 Praten, chatten of schrijven met anderen

- > Je kind mag contact hebben met mensen die niet in de voorziening wonen. Dat betekent dat ze regelmatig met jou, andere familieleden of vrienden kunnen praten. De voorziening kan regels hebben over hoe ze dat doen (bv. chatten via het internet).

7 Mee nadenken en beslissen over het leven in de leefgroep

- > Je kind mag met de andere minderjarigen vergaderen over het leven in de leefgroep.

8 Zakgeld

- > Kinderen of jongeren die in een voorziening wonen, kunnen recht hebben op zakgeld.
- > Het gaat om een bedrag dat je kind vrij kan besteden.
- > Wil je weten welke regeling voor je kind geldt? Vraag er naar in de voorziening zelf.

9 Deelname aan de ruimere samenleving

- > Je kind moet volop kansen krijgen om deel te nemen aan de samenleving buiten de voorziening. Dit kan met of zonder begeleiding zijn. Dat betekent dat je kind kan deelnemen aan activiteiten (sporten, naar de jeugdbeweging of bibliotheek gaan ...), net als andere kinderen die niet in de voorziening wonen.
- > Als je kind dit recht gebruikt, moet dat in samenspraak zijn met de hulpverleners en het netwerk. Het mag ook niet ingaan tegen de beslissingen van de jeugdrechter.

HEB JE VRAGEN? WIL JE MEER INFORMATIE?

Met vragen of problemen kan je terecht bij de **hulpverleners** die je gezin ondersteunen. Zij moeten je meer uitleg geven.

Bij **STEK** kan je terecht met vragen over de rechten van je kind in de jeugdhulp. Neem een kijkje op de website. Je kan chatten, bellen, mailen of langsgaan.

- > tel. 09 233 65 65
- > info@stekr.net - vragen@stekr.net
- > www.stekr.net
- > Smidsestraat 130, 9000 Gent

Ouderspunt is een erkende cliëntenorganisatie voor ouders met ervaring in gezins- en jeugdhulp. Ze luisteren naar de noden, ervaringen en belangen. Ze adviseren hulpverleners en beleidsmakers.

- > info@ouderspunt.be
- > www.ouderspunt.be

Je kan terecht bij **Pleegzorg Vlaanderen** om een stem te krijgen binnen de pleegzorg. Ze bevragen je zorgen en noden, en bepleiten ze bij de overheid. Pleegzorg Vlaanderen biedt ondersteuning bij vragen over je rechten binnen de pleegzorg.

- > tel. 078 488 570
- > info@pleegzorgvlaanderen.be
- > www.pleegzorg.be

Het **Clëntenforum** is een netwerkorganisatie die vanuit een onafhankelijke positie opkomt voor de belangen van kinderen, jongeren, ouders en andere opvoedingsverantwoordelijken in de jeugdhulp en hun stem wil versterken. Als ouder of opvoedingsverantwoordelijke kan je bij volgende partners die als cliëntenorganisatie erkend zijn, terecht voor meer informatie of hulp.

Gezin en Handicap reikt met heldere informatie, vormingen en publicaties ouders, brussen en families krachtige handvaten aan. Ze geven hen een stem bij beleidsmakers, onderzoekscommissies en adviesorganen en hebben ook een **infoloket Participatie en Collectief Overleg**.

- > tel. 03 216 29 90
- > info@gezinenhandicap.be
- > Infoloket Participatie en Collectief Overleg | Gezin en Handicap
- > www.gezinenhandicap.be

De Ouders vzw is een netwerk van en voor ouders van kinderen met een handicap. Ze bundelen informatie over tegemoetkomingen, zorgtoeslag, hulpmiddelen, organisaties, leuke activiteiten, medische informatie ... Ze brengen ouders van kinderen met een handicap samen tijdens hun gezinsactiviteiten en dat op een leuke, toegankelijke locatie in Vlaanderen.

- > tel. 09 255 44 46
- > info@deouders.be
- > www.deouders.be

Ouders voor Inclusie is een vrijwilligersorganisatie van, voor en door ouders van kinderen met specifieke noden. Ze willen het recht op een inclusief leven ondersteunen door ouders sterker te maken en bij te staan in situaties waar ze moeilijkheden ervaren. Ouders die nood hebben aan ondersteuning of coaching bij het waarmaken van inclusie voor hun kind, kunnen steeds terecht bij het **Steunpunt voor Inclusie**.

- > tel. 0478 22 54 70
- > info@oudersvoorinclusie.be
- > www.oudersvoorinclusie.be

Verantwoordelijke uitgever

Karine Moykens
Secretaris-generaal
Departement Zorg
Simon Bolivarlaan 17, 1000 Brussel
www.departementzorg.be

Samenstelling

Deze brochure is een uitgave van de Vlaamse overheid -
Departement Zorg en kwam tot stand met de medewerking
van Ouderspunt en STEKR.

Tekst

STEKR
Smidsestraat 130, 9000 Gent
info@stekr.net - vragen@stekr.net - www.stekr.net

Depotnummer

D/2026/3241/150

Uitgave

Mei 2026

In samenwerking met

Opgroeien

VAPH

VLAAMS AGENTSCHAP VOOR
PERSONEN MET EEN HANDICAP

de kracht van
ouders.
in de jeugdhulp

STERK
in **KINDER**
RECHTEN